

Bijdragen Gemeentenieuws van SZW 2024-3

1. Lijst om de doelgroep alleenverdienershuishoudens te benaderen (uitvoering motie Warmerdam c.s.): aanmelding uiterlijk 30 juni

Als gevolg van een onbedoelde samenloop van fiscaliteit, toeslagen en sociale zekerheid hebben gemeenten mogelijk inwoners met een besteedbaar inkomen onder het bestaansminimum. Het betreft de zogenaamde alleenverdienersproblematiek. Aan gemeenten is gevraagd om aan deze huishoudens ondersteuning te bieden via de individuele bijzondere bijstand en hen hiervoor proactief te benaderen (motie Warmerdam c.s.). Gemeenten ontvangen binnenkort een bericht van het Inlichtingenbureau met daarin het verzoek om zich aan te melden om een lijst te ontvangen met inwoners die mogelijk met deze problematiek te maken hebben. De minister voor APP vraagt gemeenten om aandacht te hebben voor dit bericht en het verzoek tot aanmelding op te volgen voor 30 juni (sluitingsdatum).

Hoe werkt het?

Gemeenten kunnen van de Belastingdienst een lijst krijgen van inwoners die mogelijk - vanwege de alleenverdienersproblematiek - een besteedbaar inkomen hebben onder het bestaansminimum. Gemeenten ontvangen deze informatie via het Inlichtingenbureau. Om dit verzoek in te kunnen willigen, heeft het Inlichtingenbureau van de gemeente twee ondertekende formulieren nodig: een aanmeldformulier en een verzoekformulier. Na ontvangst van de ondertekende formulieren zal het Inlichtingenbureau namens de gemeente een verzoek indienen bij de Belastingdienst om de betreffende huishoudens in deze gemeente te leveren. Deze lijst zal vervolgens begin juli te downloaden zijn op het gebruikersportaal van het Inlichtingenbureau. Dit geldt alleen voor verzoeken die het Inlichtingenbureau uiterlijk 30 juni heeft ontvangen.

2. Start nieuwe publiekscampagne 'Je staat er niet alleen voor'

Ook dit jaar probeert SZW zoveel mogelijk mensen met geldzorgen de weg naar hulp te wijzen. Onze partner hierin is Geldfit. Mensen kunnen (anoniem) bellen (0800-8115) of een zogenaamde potjescheck doen op [deze site](#); dan zien ze meteen of ze voor bepaalde toeslagen in aanmerking komen. Nog veel mensen zetten de stap naar hulp niet. Soms omdat ze niet weten waar ze naartoe moeten, soms omdat ze zich schamen of niet durven. Daarom duurt het vaak lang voordat iemand in actie komt. Hoe vaker iemand hoort wat hij kan doen, hoe groter de kans dat hij een stap naar hulp gaat zetten. Daarom waarderen we het zeer als uw organisatie onze boodschap wil ondersteunen. Materiaal dat organisaties daarbij kunnen gebruiken vindt u [hier](#). Hier voegen we regelmatig nieuwe producten aan toe.

De nieuwe campagne bestaat uit twee delen. Een deel is gericht op alle huishoudens met geldzorgen en bestaat uit drie series van elk drie weken. De eerste campagne startte op 6 mei en duurt tot en met 26 mei. De tweede campagne start op 24 juni en duurt tot en met 15 juli. De derde campagne start op 2 september en duurt tot en met 22 september. Daarnaast zetten we deelcampagnes in, met een specifiek thema:

- Deelcampagne 1: zzp'ers en kleine ondernemers (26 mei tot 23 juni 2024);
- Deelcampagne 2: jongeren (oktober 2024);
- Deelcampagne 3: mensen met een migratie achtergrond (najaar 2024).

3. Aanpak Stichting Jongeren Perspectief Fonds

De JPF-aanpak

De aanpak van het Jongeren Perspectief Fonds (JPF) is een bewezen effectieve aanpak voor jongeren met problematische schulden en problematiek op andere leefgebieden. Gemeenten voeren de aanpak uit.

De JPF-aanpak lost de schulden van jongeren op met een saneringskrediet. De jongeren kunnen het saneringskrediet terugbetalen in geld of in natura. Bij terugbetaling in natura leveren de jongeren een maatschappelijke tegenprestatie. Daarnaast ontvangen de jongeren een intensieve trajectbegeleiding van twee jaar op alle leefgebieden. Na afloop van het JPF-traject zijn jongeren duurzaam schuldenvrij en stromen zij uit met een beter perspectief.

De ondersteuning van de stichting JPF

De stichting JPF ondersteunt gemeenten bij de besluitvorming, implementatie en uitvoering van de JPF-aanpak. Het JPF biedt aan de deelnemende gemeenten de Toolkit, de Effectmonitor, de Community en het Trainingsprogramma. De stichting JPF ontwikkelt de JPF-aanpak constant door, waardoor de aanpak blijvend aansluit op de doelgroep en ontwikkelingen in het werkveld.

Het lidmaatschap bespaart de gemeenten enorm veel tijd, capaciteit en geld. Gemeenten kunnen alle JPF-producten om een schuldenaanpak voor jongeren op te zetten en uit te voeren direct gebruiken en implementeren. Hierdoor hoeven gemeenten niet zelf opnieuw te beginnen, maar kunnen snel aan de slag. De al aangesloten gemeenten onderschrijven dit; de aansluiting bij stichting JPF heeft hen enorm veel tijd bespaard én zorgt voor succesvolle projecten.

Voor gemeenten die nog moeten starten, maar juist óók voor gemeenten met een vergelijkbare aanpak

De ondersteuning van de stichting JPF is zowel te gebruiken door gemeenten die al een eigen (vergelijkbare) aanpak voor jongeren met schulden hebben ontwikkeld, als voor gemeenten die nog een aanpak voor jongeren met schulden moeten neerzetten.

Voor gemeenten met een eigen jongerenaanpak is het ook zinvol om bij het JPF aan te sluiten. Via de JPF-methode kunnen deze gemeenten namelijk gebruikmaken van alle JPF ondersteuningsproducten en aansluiten op alle kennisdeling en trainingsmogelijkheden. Ook kunnen deze gemeenten met de Effectmonitor makkelijker een projectevaluatie doen (en daarmee een kostbaar evaluatieonderzoek besparen).

Voor meer informatie kunt u [hier](#) terecht. Voor vragen of informatie kunt u mailen naar dit [e-mailadres](#).

4. Beroep op vangnetconstructie energietoeslag 2023 in mei en juni 2024, via de VNG

SZW heeft een vangnetconstructie ingericht voor gemeenten die ondanks de aangepaste verdeelsystematiek een hoger bereik realiseren dan op grond van de gebruikte verdeelstatistiek was voorzien. Op grond van deze vangnetconstructie kunnen gemeenten die meer huishoudens met een inkomen tot 120% sociaal minimum bereiken dan waarvoor zij budget hebben ontvangen, een tegemoetkoming ontvangen via een decentralisatie-uitkering. SZW heeft 32,5 miljoen euro gereserveerd voor de vangnetconstructie energietoeslag 2023.

Gemeenten die meer huishoudens hebben bereikt dan waarvoor ze budget hebben ontvangen, kunnen tot uiterlijk vrijdag 28 juni 2024 via de VNG een beroep doen op de vangnetconstructie energietoeslag 2023. De VNG zal hiertoe in de periode mei dan wel juni een uitvraag doen. De VNG verstrekt de verzamelde informatie op 1 juli 2024 aan een extern onderzoeksbureau, dat vervolgens in het derde kwartaal 2024 per individuele gemeente een plausibiliteitstoets uitvoert. Op basis van de conclusies van dit onderzoek worden de gereserveerde middelen verdeeld. Deze worden aan gemeenten uitgekeerd via de decembercirculaire 2024. Een beroep op de vangnetconstructie is dus niet rechtstreeks bij het ministerie van SZW mogelijk. Dit beroep dient via de uitvraag van de VNG te gebeuren in de periode mei en juni 2024.

Mogelijkheid voor gemeenten om vragen te stellen over de uitvoering van de energietoeslag per 1 mei 2024 overgenomen door de VNG

Op [deze pagina](#) staat nadere informatie voor gemeenten over de energietoeslag 2023, onder meer de toolkit voorlichting energietoeslag. De pagina bevatte ook een digitaal loket voor medewerkers van gemeenten. Zij konden hier vragen stellen over de uitvoering van de energietoeslag. Vanaf 1 mei 2024 heeft de VNG de functie van dit loket overgenomen. Gemeenten kunnen hun vragen over de uitvoering van de energietoeslag voortaan stellen via info@vng.nl.

5. Gevolgen gasthuishoudens bij Oekraïners die niet onder de Richtlijn tijdelijke bescherming (RTB) vallen

[Eerder](#) vroegen we aandacht voor de crisis in Oekraïne en voor de situatie waarbij gastgezinnen in de bijstand tijdelijk onderdak verlenen aan ontheemden uit Oekraïne.

Daarbij verzochten wij gemeenten om deze gasthuishoudens uit te zonderen van de kostendelersnorm.

Er zijn Oekraïners die niet meer onder de RTB vallen, op basis waarvan ontheemden in Nederland mogen verblijven. Zij staan nu onterecht in de Basisregistratie Personen (BRP) geregistreerd met de bij de RTB horende verblijfscode 46. Van personen die het betreft corrigeert de IND de verblijfsstatus in de BRP. Gemeenten ontvangen een signaal over de omzetting van verblijfscodes in hun gemeente van de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG) en in een aantal gevallen ook direct van de IND.

Als een persoon niet meer onder de RTB valt en een particulier diegene opvangt, kan dat gevolgen hebben voor de bijstandsuitkering en toeslagen van het gasthuishouden. We vragen gemeenten om de gastgezinnen per brief te informeren indien een wijziging van de verblijfsstatus in de BRP is doorgevoerd. Verzoek is om in die brief ook eventuele gevolgen voor de bijstand (zoals het weer toepassen van de kostendelersnorm) of gemeentelijke regelingen te schetsen en daarvoor een overgangstermijn te hanteren van drie maanden vanaf dagtekening van de brief. Daarnaast is het belangrijk dat gemeenten gastgezinnen informeren over de manier waarop zij de opgevangen persoon kunnen uitschrijven van het adres.

Bij het verlopen van de overgangstermijn dienen gemeenten de gezinssituatie opnieuw te beoordelen op de actuele situatie. Pas daarna kunnen gemeenten overgaan tot bijvoorbeeld het toepassen van de kostendelersnorm. Het kan immers zijn dat de opgevangen persoon niet meer in het huis woont of dat de verblijfsstatus is veranderd.

De SVB (AIO) hanteert eveneens een overbruggingstermijn van drie maanden met ingang van de datum dat zij de brief versturen naar gastgezinnen. Ook Dienst Toeslagen hanteert een overbruggingstermijn van drie maanden voor gasthuishoudens die een Oekraïner opvangen die niet onder de RTB valt.

Er bestond veel onduidelijkheid over de groep derdelanders die tot en met 4 maart 2024 onder de RTB viel. De Raad van State heeft inmiddels vragen gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJEU) over het moment waarop de RTB eindigt. Daarom heeft de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid onlangs besloten om de groep derdelanders voorlopig weer dezelfde rechten te geven als ontheemden die onder de RTB vallen. Dit geldt voor alle derdelanders die zijn (her-)ingeschreven in de BRP, ook als zij niet naar de rechter zijn gestapt en geen voorlopige voorziening hebben aangevraagd. Gemeenten zijn hierover geïnformeerd per brief. Zodra meer bekend is over de uitspraak van het HvJEU zullen we via dit kanaal een nieuwsbericht plaatsen.

6. Gemeenten krijgen zicht op inwoners ingeschreven in het Doelgroepregister

Iedere gemeente kan sinds kort een overzicht ontvangen van haar inwoners die onder de Participatiewet vallen en die in het Doelgroepregister staan (dus geen beschermt werk). Het betreft de inwoners die op 1 januari 2024 zowel in het Doelgroepregister als bij de betreffende gemeente stonden ingeschreven.

Hoe vraagt een gemeente een overzicht aan?

De gemeente kan een overzicht aanvragen via het portaal van UWV Gegevensdiensten. Via dit portaal kan een gemeente een gegevensleververzoek indienen. Alleen gemeenten kunnen deze aanvraag doen. Er is vooralsnog geen toegang mogelijk voor sociaal ontwikkelbedrijven of andere organisaties die in opdracht van gemeenten werken.

De gemeente dient te beschikken over een account voor MijnGegevensdiensten van UWV. Veel gemeenten zijn in bezit van een account en hebben een uitleg ontvangen. Indien een gemeente niet kan inloggen en geen uitleg heeft ontvangen, dan is er geen account of is het niet meer actief. Gemeenten kunnen dan (opnieuw) een account aanvragen. Gemeenten kunnen dit aanvragen via [deze website](#). [Hier](#) is het aanvraagproces bijgevoegd.

eHerkenning niveau 4

UWV verwacht vaker gebruik te maken van eHerkenning niveau 4. De beschikking over een licentie eHerkenning niveau 4 is dus voor gemeenten de moeite waard. Ook voor de toekomst is het een manier om vertrouwelijke informatie te delen met gemeenten.

De medewerker die de aanvraag indient namens de gemeente moet beschikken over een licentie/certificaat voor eHerkenning niveau 4. Dit is een extra beveiligingsniveau dat vereist is om gevoelige data te kunnen delen. SZW stelt deze randvoorwaarde aan de levering.

De stappen op een rij

De gemeente dient na te gaan of ze een account heeft voor MijnGegevensdiensten. Ze vraagt een account aan via [deze link](#). Indien de gemeente een account heeft, zorgt ze ervoor dat de gemeenteambtenaar die een account heeft aangevraagd en ontvangen, een licentie heeft of ontvangt voor eHerkenning niveau 4. Vervolgens kan de gemeenteambtenaar een gegevensleververzoek indienen voor de aanvraag voor het doelgroepregister voor gemeenten.

UWV is bereikbaar om vragen te beantwoorden via [dit e-mailadres](#).

7. Afschaffing lage-inkomensvoordeel en loonkostenvoordeel voor oudere werknemers

Per 1 januari 2025 komt het lage-inkomensvoordeel (LIV) te vervallen en wordt het loonkostenvoordeel voor oudere werknemers stapsgewijs afgeschaft. Beide tegemoetkomingen in de loonkosten worden afgeschaft vanwege de beperkte effectiviteit. De vrijkomende middelen worden onder meer gebruikt voor het structureel maken van het 'loonkostenvoordeel doelgroep banenspraak', en het verzachten van de gevolgen van het afschaffen van het LIV voor de sociaal ontwikkelbedrijven. De Eerste Kamer heeft op 16 april 2024 met deze maatregelen ingestemd.

Het lage-inkomensvoordeel wordt per 1 januari afgeschaft. Het loonkostenvoordeel voor oudere werknemers dat is verleend voor dienstbetrekkingen die zijn begonnen op of na 1 januari 2024 wordt verlaagd (per 1 januari 2025) en afgeschaft (per 1 januari 2026). Voor dienstbetrekkingen die zijn begonnen vóór 1 januari 2024 wordt het loonkostenvoordeel voor oudere werknemers niet verlaagd en afgeschaft. Dit is relevant voor gemeenten omdat zij verantwoordelijk zijn voor de afgifte van doelgroepverklaringen voor het loonkostenvoordeel voor oudere werknemers met recht op een uitkering op grond van de Participatiewet, IOAW en IOAZ. In de communicatie richting werknemers en werkgevers is het belangrijk dat gemeenten rekening houden met de stapsgewijze afschaffing van het loonkostenvoordeel oudere werknemer.

Compensatie voor sociaal ontwikkelbedrijven

Het lage-inkomensvoordeel zorgt voor een kostenverlichting van de sociale werkvoorziening. Sociaal ontwikkelbedrijven kunnen het wegvallen van het lage-inkomensvoordeel niet opvangen, omdat zij geen winst maken en afzetprijzen niet makkelijk kunnen verhogen. Daarom ontvangen gemeenten vanaf 2025 volledige compensatie voor het afschaffen van het LIV via het gemeentefonds. Structureel gaat het om € 16,8 miljoen euro per jaar.

8. Nieuw kennisdocument beschut werk gepubliceerd

SZW heeft, in samenwerking met de Programmaraad, een nieuwe editie van het kennisdocument beschut werk opgeleverd. Het document gaat in op de praktische toepassing van beschut werk en biedt onder andere gemeenten, sociaal ontwikkelbedrijven en UWV handvatten hierbij. Het document is [hier](#) te vinden.